

Poskytnuté informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

Předmět žádosti:

Předmětem žádosti z 7. 5. 2024 byl požadavek na poskytnutí následujících informací týkajících se vážení nákladních souprav tahače a návěsu:

- „a) *jak je zohledněn v přestupkovém řízení s dopravcem (nikoliv řidičem), týkajícím se přestupku dle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích, fyzikální jev, že dochází k přenosu hmotnosti v soupravě z návěsu na tahač, tedy může dojít ke stavu, že tahač je těžší, než je jeho provozní hmotnost;*
- b) *zda v případě, že není překročena největší povolená hmotnost jízdní soupravy, skládající se z tahače a návěsu, a je překročena pouze největší povolená hmotnost tahače, je spatřováno v překročení největší povolené hmotnosti tahače spáchání přestupku § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích a zda je případně při tomto zjištění překročení pouze největší povolené hmotnosti tahače přihlíženo k fyzikálnímu jevu dle písm. a) – přenosu hmotnosti v soupravě z návěsu na tahač a zda je pak případně dospěno k závěru, že ke spáchání přestupku nedošlo;*
- c) *jak je zohledněno v přestupkovém řízení s dopravcem (nikoliv řidičem), týkajícím se přestupku dle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích, že byl přepravován sypký materiál dle ustanovení § 51e vyhlášky č. 104/1997 Sb.;*
- d) *zda v případě, že není překročena při přepravě sypkého materiálu největší povolená hmotnost jízdní soupravy, skládající se z tahače a návěsu, a je překročena pouze největší povolená hmotnost tahače, je spatřováno v překročení největší povolené hmotnosti tahače spáchání přestupku § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích a zda je případně při tomto zjištění překročení pouze největší povolené hmotnosti tahače přihlíženo k tomu, že byl přepravován sypký materiál dle ustanovení § 51e vyhlášky č. 104/1997 Sb., a zda je pak případně dospěno k závěru, že ke spáchání přestupku nedošlo;*
- e) *zda v případě, že není překročena největší povolená hmotnost žádné z náprav jízdní soupravy, skládající se z tahače a návěsu, a je překročena pouze největší povolená hmotnost tahače, je spatřováno v překročení největší povolené hmotnosti tahače spáchání přestupku § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích i když nedojde k překročení největší povolené hmotnosti celé soupravy;*
- f) *zda je při určování hmotnosti jízdní soupravy, skládající se z tahače a návěsu, jakož i zvlášť tahače a návěsu vycházeno z prostého součtu okamžité hmotnosti jednotlivých konkrétních náprav bez zohlednění tolerance vážení 15 %, platící pro vážení náprav, a z užití tolerance pouze 7 %
nebo
zda je při určování hmotnosti jízdní soupravy, skládající se z tahače a návěsu, jakož i zvlášť tahače a návěsu vycházeno z prostého součtu okamžité hmotnosti jednotlivých konkrétních náprav, následně je zohledněna tolerance vážení 15 %, platící pro vážení náprav, a z následného užití tolerance 7 % pro zjištěnou hmotnost jízdní soupravy – tedy zda jsou postupně užity obě tolerance.“*

Poskytnuté informace:

Na základě vyjádření věcně příslušného odboru Krajského úřadu Olomouckého kraje (Odbor dopravy a silničního hospodářství) bylo žadateli sděleno:

Krajský úřad Olomouckého kraje, Odbor dopravy a silničního hospodářství (dále jen „**krajský úřad**“), přezkoumává rozhodnutí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností ve věci přestupků zjištěných při kontrolním vážení vozidel jako věcně příslušný odvolací orgán podle ust. § 89 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ust. § 67 odst. 1 písm. a) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a ust. § 40 odst. 3 písm. e) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o pozemních komunikacích**“).

Krajskému úřadu **není známo, že by na pozemních komunikacích spadajících do jeho územního obvodu byly instalovány váhy pro vysokorychlostní kontrolní vážení**, které by byly pracovním měřidlem stanoveným, jak je definuje ust. § 3 odst. 3 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, **a na základě výsledků těchto vážení byla následně vedena sankční správní řízení s provozovateli přetížených vozidel**. Krajský úřad podotýká, že mu dosud nebylo předloženo k přezkoumání žádné odvolání podané proti rozhodnutí o přestupku provozovatele, kterého by se tento dopustil na vážném zařízení určenému k vysokorychlostnímu kontrolnímu vážení.

Krajský úřad uvádí, že **přezkoumává výhradně odvolání podaná do rozhodnutí obecních úřadů**, kterými jsou provozovatelé vozidel sankcionováni **za přetížení zjištěná na nízkorychlostních kontrolních vahách**.

Kontrolní vážení může zahrnovat kontrolu hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy, kontrolu poměru hmotností vozidel v jízdní soupravě, kontrolu rozložení hmotnosti na nápravy, skupiny náprav, kola nebo skupiny kol, kontrolu rozměrů vozidla nebo jízdní soupravy včetně nákladu nebo kontrolu dodržení podmínek spojitelnosti vozidel v jízdní soupravu, tak jak vymezuje ust. § 38a odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Ne vždy však musí být předmětem kontroly všechny jmenované veličiny.

Krajský úřad se tedy setkává i s přetížením náprav, skupin náprav či jednotlivých vozidel tvořících návěsovou jízdní soupravu, na kterou je poukazováno v žádosti. S odkazem na čl. 2 směrnice Rady 96/53/ES se návěsem rozumí každé vozidlo konstruované a vybavené k přepravě zboží určené ke spřažení s motorovým vozidlem tak, že jeho část spočívá na motorovém vozidle, přičemž je podstatná část jeho hmotnosti a nákladu nesena motorovým vozidlem. Návěs je tedy přípojně nemotorové vozidlo, u kterého je část celkové hmotnosti, narozdíl od přívěsu, přenášena na tahač návěsů. V případě motorového vozidla tudíž není vyloučeno vážení v jízdní soupravě, naopak je běžnou praxí.

O **vážení návěsové soupravy** pojednává mj. rozsudek Krajského soudu Ústí nad Labem ze dne 22. 10. 2019, č. j. 15 A 156/2016–37. Jmenovaný krajský soud zde dovodil, že i u této soupravy postačí překročení povolené hmotnosti tahače, aby došlo k naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle ust. § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích. Obdobně věc vyřešil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 As 138/2016–73, který právě zdůraznil, že překrytí návěsu s tahačem logicky musí vést k tomu, aby bylo hodnoceno zatížení jednotlivých náprav vozidla. Je zřejmé, že v momentu připojení návěsu k motorovému vozidlu (tahači) se zatížení, resp. hmotnost tahače zvýší. Nesmí však přesáhnout hodnoty stanovené vyhláškou č. 209/2018 Sb., o hmotnostech, rozměrech a spojitelnosti vozidel, v platném znění (dále jen „**vyhláška č. 209/2018 Sb.**“). A právě z tohoto důvodu je nutné posuzovat hmotnost motorového

vozidla v jízdní soupravě bez rozpojení, neboť jen tímto způsobem lze zjistit skutečné zatížení motorového vozidla v reálném silničním provozu. Provozovatel vozidla, resp. jízdní soupravy je tudíž povinen uložit a zajistit náklad tak, aby nedocházelo k nerovnoměrnému zatěžování, a tím sekundárně k přetížení motorového vozidla. Skutečnost, že nedojde k přetížení jízdní soupravy jako celku je pro naplnění skutkové podstaty uvedeného přestupku irelevantní. K naplnění jeho skutkové podstaty postačí překročení jediného hmotnostního limitu stanoveného vyhláškou č. 209/2018 Sb.

K problematice **přepravy sypkých materiálů** existuje poměrně rozsáhlá již ustálená judikatura správních soudů. Krajský úřad ve zkratce uvádí, že tato byla odbornou veřejností diskutována již před mnoha lety. Ministerstvo dopravy v listopadu 2006 vydalo doporučení adresované kontrolním orgánům, v němž deklarovalo objektivní nemožnost ovlivnění posunů sypkých hmot ze strany řidičů nákladních vozidel přepravujících takovýto náklad. Zmíněné doporučení však bylo překonáno metodickými příručkami Ministerstva dopravy č. j. 500/2014-120-STSP/14 a č. j. 500/2014-120-STSP/20, neboť došlo ke změně právního názoru, což je patrné také z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 10/2015 ze dne 14. 8. 2015. Jmenovaný soud v něm konstatoval, že provozovatel vozidla je povinen hledat způsoby, jak zajistit náklad, který se vyznačuje určitými fyzikálními vlastnostmi, které mohou mít vliv na jeho pohyb, aby dodržel zákonem stanovené podmínky. Doplnil, že správní orgány mohou přepravu sypkého materiálu zohlednit při stanovení výše sankce za porušení hmotnostních limitů stanovených shora uvedenou vyhláškou.

Při přezkoumávání jednotlivých případů přetížení vychází krajský úřad jako odvolací orgán vždy z předloženého spisového materiálu a důsledně hodnotí skutkové okolnosti jednotlivých případů. S ohledem na tento fakt není schopen předjímat, jak by rozhodl v konkrétních žádostech nastiněných situacích. V rámci své přezkumné činnosti krajský úřad kontroluje mj. zda byl proveden odečet tzv. nejistoty měření v podobě toleranční srážky, která je od 1. 3. 2020 stanovena Metrologickým předpisem Českého metrologického institutu č. MP 009-04 - Přenosné měřicí zařízení pro zjišťování kolových zatížení, zatížení náprav a celkové hmotnosti silničních vozidel pro účely kontroly provozu na pozemních komunikacích, na 2 %. Možnost využití odpočtu konstantní hodnoty relativní nejistoty měření 2 % od výsledků vážení získaných při kontrolním vážení silničních vozidel byla potvrzena na základě teoretických a experimentálních studií provedených Českým metrologickým institutem (určení hodnoty relativní nejistoty vážení na základě analýzy nejistot vážení při zohlednění technických možností a vlastností použitelných vážních systémů a reálných podmínek prostředí) a Centrem dopravního výzkumu, v. v. i. (nezávislé určení hodnoty relativní nejistoty vážení na základě experimentálních měření v provozních podmínkách na statisticky významném souboru vozidel). Vedle odpočtu toleranční srážky pro případ eventuální odchylky nejistoty měření ve výši 2 % je od naměřených hodnot za splnění podmínek možné dále odečíst i tzv. odchylku na znečištění vozidla. Ust. § 6 odst. 2 vyhlášky č. 209/2018 Sb. vymezuje, že v případě znečištění například blátem nebo zanesení sněhem se připouští překročení největší povolené hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy maximálně o 3 %. K námitkám odvolatelů posuzuje krajský úřad i případné naplnění liberačních důvodů, které připouští ust. § 21 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský úřad pro úplnost doplňuje, že náklad na vozidle musí být ve smyslu ust. § 52 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, odpovídajícím způsobem zajištěn, zejména tak, aby nedošlo k překročení jak maximální přípustné hmotnosti vozidla, tak i maximální přípustné hmotnosti na nápravu vozidla. Nelze-li takového stavu dosáhnout a garantovat jej i během celé přepravy, pak nezbyvá, než takový náklad po pozemní

komunikaci buď nepřepřavovat vůbec, nebo jej při splnění zákonných podmínek realizovat formou povolení zvláštního užívání pozemní komunikace.

S ohledem na v úvodu uvedené však podotýkáme, že **shora uvedené závěry se vztahují výhradně k nízkorychlostnímu kontrolnímu vážení.**

Informaci zpracoval:

Dne 17. 5. 2024, Mgr. Roman Mikeš, Odbor majetkový, právní a správních činností, oddělení právní.

Počet listů/stran: 2/4

Počet příloh: 0

Počet listů/stran příloh: 0/0